

NEGYEDIK KÖNYV.

REMÉNY ÉS VIGASZTALÁS.

I. FEJEZET.

FÖLDI SZENVEDÉSEK ÉS ÖRÖMÖK.

1. A viszonylagos boldogság és boldogtalanság. — 2. Szeretett személyek elvesztése. — 3. Csalódások. Hálátlanság. — 4. Et-lenszenves egyesülések. — 5. A halál sejtelme. — 6. Az élet-untság. Az öngyilkosság.

A viszonylagos boldogság és boldogtalanság.

914. Lehet-e az ember teljesen boldog a földön?

„Nem lehet, mivel megpróbáltatás vagy jóvátétel céljából kapta földi életét. Tőle függ azonban, hogy képes legyen bajait enyhíteni és oly boldognak érezni magát a földön, amennyire ott az lehetséges.“

915. Érthető, hogy ha majd átalakul az emberiség, boldog lesz az ember a földön; de teremthet-e magának addig is mindenki viszonylagos boldogságot?

„Az ember leggyakrabban maga teremti meg boldogtalanságát. Isten törvényeit követve, sok bajtól megkímélheti magát és annyi boldogságot szerezhet a földön, amennyit csak elviselhet durva életében.“

Aki eléggé behatólag foglalkozott jövődő sorsával, az földi életét csak ideiglenes tartózkodásnak tekinti; mintha utazás közben néhány perccet rossz szállóban kellene töltenie. A futólagos kellemetlenségeken, melyek utazás közben érik, könnyen túleszi magát, mert tudja, hogy annál jobb helyzetbe jut azután, minél jobban készült reá.

Földi életünk kezdete óta a test törvényeinek áthágásáért bajok útján bünhődünk. E bajok természetes következményei a törvény áthágásának és a magunk

féktelenségének. Ha lépésenkint visszatekintünk annak az eredetére, amit a földön jólétnek tartunk, azt fogjuk találni, hogy az legtöbb esetben a jó utról való legelső letérésből származott. E letérés által rossz utra lépünk, amely azután az egyik bajból a másikba terelt.

916. Földi boldogsága mindenkinek a maga helyzetéhez viszonylik. Ami az egyiket boldogítja, ugyanaz boldogtalanná tesz másokat. Van-e mégis valami közös mértéke az emberi boldogságnak?

„Anyagi boldogságtok mértéke az, ha megvan mindenetek, ami szükséges. Az erkölcsi életben pedig a jó lelkiismeret s a jövőben való hit a közös mérték.“

917. Nem tartják sokan helyzetükhöz mértén szükségesnek azt, ami másnak fölösleges és viszont?

„Igen, előítéleteitek, dicsvágyatok és minden más neveléses ferdeségeitek szerint, melyeket a jövődő majd elsöpör, ha az igazságot meg fogjátok ismerni. Kétségtelen, hogy szerencsétlennek érzi magát az, ki évi ötvenezer fontnyi járadékból élt és egyszerre tízezerrel kell megelégednie. Hiányzik neki mindaz, amit rangjához méltónak tartott és azt el kellett hagynia. Nem tarthat lovakat, inasokat és nem elégítheti ki minden szenvedélyét, stb. Azt hiszi, hogy szükségét szenved. Igazán sajnálatraméltónak tartod-e őt, dacára annak, hogy mellette mások majd meghalnak éhen és majd megfagynak? A böles, hogy boldog lehessen, mindenkor lefelé tekint és nem fölfelé. A magasba esupán akkor tekint, ha lelkét a végtelenség felé irányítja.“ (715.)

918. Vannak oly bajok is, melyek nem függnék össze az ember cselekedeteivel és a legigazabbakra is lesujtanak. Nem lehetne-e ezektől valamiképen megóvnia magát?

„Ha haladni akar az ember, le kell mondania és a bajokat zúgolódás nélkül kell elviselnie. De mindig vigaszt merit lelkiismeretéből, mely szebb jövőt enged remélnie, ha életével rászolgál.“

919. Miért kedvez Isten némely embernek vagyonnal, holott nem látszik reá érdemesnek?

„Olyanok tartják ezt kedvezménynek, akik esupán

a jelent veszik számba; pedig tudd meg, hogy a gazdagság nagy megpróbáltatás, mely gyakran veszedelmesebb a nyomornál." (814. és tovább.)

920. Nem forrása-e a művelődés újabb bajoknak, amikor újabb igényeket támaszt?

„A földi bajoknak azok a mesterkéltné igények az okai, melyeket magatok szoktatok teremteni. Aki tudja korlátozni kívánságait és nem irigyl a föltte állókat, az számításában sok tévedéstől óvja meg magát. Az a leggazdagabb, kinek legkevesebbre van szüksége.“

„Irigyli azok örömeit, kiket a világ boldog embe-reinek tartanak, de tudjátok-e, mi vár rájuk? Ha esu-pán önmaguknak örülnek, önzők és akkor az ellenkező állapotot kell majd megérniök. Inkább sajnálkozzatok ezeken. Isten megengedi néha a gonosznak, hogy si-kert érjen ei; de nem irigylendő a boldogsága, mert keserü könnyekkel fizetendi meg egykor. Ha jó ember boldogtalanul él, megpróbáltatás ez neki, melyet szá-mon tart Isten, ha bátran megállja a helyét. Emlékez-zetek Jézus ama szavaira: „Boldogok, akik sirnak, mert ök megvigasztaltatnak.“

921. A föltöleg nem multhatatlanul szükséges a boldogsághoz, de máskép áll ez arra nézve, amire szük-ségünk van. Avagy nem valódi-e azok boldogtalan-sága, kik a legszükségesebbnek is hijjával vannak?

„Valóban csak akkor szerencsétlen az ember, ha azt kell nélkülöznie, ami életének és testi egészségének szükséges. Ha talán maga hibás ebben, akkor csak ma-gát okolhatja érte. Ha azonban nélkülözése mások hi-bájából származott, akkor a felelősség azokat terheli.“

922. Isten valóban természetes képességeink sze-rint jelöli ki földi hivatásunkat. Nem abból ered-e nagy része bajainknak, hogy eltérünk hivatásunktól?

„Ugy van és sokszor épen a szülök azok, akik — gögből vagy fukarságból — letérik gyermekeiket a természet által kijelölt utjukról. Épen azért felelősek is gyermekük így kockára tett boldogságáért.“

Helyeselnétek eszerint, hogy magasállásu ember

gyermeke eszmadia mesterséget tanuljon, ha arra van hajlandósága?

„Nem kell egyik szélsőségből a másikba esni. A művelődésnek megvannak a maga igényei. Miért kel-lene a magasállásu ember fiának cipőt készítenie; te-hetne egyebet is! Képességeihez mérten mindig hasz-nossá válhatik az illető, ha nem használja fel ferdén azokat. Lehetne például jó mechanikus vagy más eféle, ahelyett, hogy rossz ügyvéd legyen.“

A csalódásoknak igazán leggyakrabban az az okuk, hogy az emberek olyan állást töltenek be az életben, amelyben nem érzik magukat otthonosoknak. A kivá-lasztott pályára való alkalmatlanságuk pedig kiapad-hatatlan forrása a ferdéségeknek. Ehhez csatlakozik azután az önszeretet, mely nem engedi az ilyenképen megtévedett embernek, hogy szerényebb állásban érvé-nyesítse képességét, hanem még öngyilkosságra is ösz-tökéli, elhitetvén vele, hogy így megmenekül a lealáz-tatástól. Ha az erkölcsi nevelés a gög ostoba előítéletei fölté helyezte volna őt, akkor nem kellett volna fogya-tékosságának áldozatul esnie.

923. Némely ember minden keresetforrástól meg-van fosztva, holott körülötte mindenütt bőség van és csak a meghalásra van kilátása. Mire határozza el ma-gát? Átengedje-e magát az éhhalálnak?

„Sohasem szabad arra gondolni, hogy éhen kell halnotok. Mindenkor lenne miből megélnetek, ha a gög nem tartana benneteket vissza a munkától, mikor nagy szükségben vagytok. Gyakran hallani, hogy a munka nem lealázó. Ezt azonban mindenki csak másnak mondja, nem magának.“

924. Igaz, hogy az embereken uralkodó társadalmi előítéletek nélkül mindenki találna megélhetését bizto-sító foglalkozást, habár csekélyebb állással kellene is megelégednie. Vannak-e azonban olyanok, akiknek nin-csenek már előítéletei, de betegség vagy más ok miatt képtelenek szükségleteiket kielégíteni?

„A Krisztus törvénye alapján álló társadalomban senkinek sem szabadna éhenhalnia.“

A bölcsen és előrelátóan szervezett társadalomban

csakis saját hibájából szenvedhet szüksége valaki, sőt e hibák oka is gyakran abban a környezetben rejlik, melyben a szükködő él. Majd ha Isten törvényei szerint fog élni az ember, akkor az igazságosság s az öszszetartozandóság fogja a társadalmi rend alapját képezni és akkor már ő is jobb lesz. (793.)

925. Miért több a társadalomban a szenvedők száma, mint a boldogoké?

„Senki sem teljesen boldog, mert amit boldogságnak láttok, az sokszor a legélesebb fájdalmat takarja. Szenvedés mindenütt van. Hogy azonban kérdésedre válaszoljak, halld: azért van sokkal több szenvedő a társadalomban, mert a föld a vezeklés helye. Majd ha már jó szellemeként végeznek el itt az emberek ideiglenes pályafutásukat, akkor földi paradicsom lesz ez a hely nekik és nem lesz többé boldogtalan ember a földön.“

926. Miért van az, hogy gyakran a rosszak befolyása nagyobb a világon a jókénál?

„A jók gyengesége az oka ennek. A gonoszok fondorok és merészek, míg ők félénkek. Ha akarnák, a jók fölülkerekedhetnének.“

927. Áll-e az erkölcsi szenvedésekre nézve is az, ami az anyagiakra, hogy t. i. az ember legtöbbször maga okozza azokat?

„Sokkal inkább áll az erkölcsiekre. Az anyagi szenvedések néha nem az ember akaratától függnének; de a sértett göggel, megcsalt diésvággal, az aggódó fukarsággal, irigységgel, féltékenységgel és minden más szenvedéllyel a lélek maga gyötri magát.“

„Irigység és féltékenység! Boldogok, kik e két rágódo férget nem ismerik. Akin ez a két baj urrá tudott lenni, az nem maradhat békében, az nem lehet nyugodt. Vágyai, gyülolete és haragja tárgyai szünet nélkül kísértetként lebegnek körülötte és üldözik még álmában is. Az irigy és a féltékeny állandóan lázas állapotban van. Kívánatos-e mindez és megértitek-e, hogy e szenvedélyekkel az ember önként szerez magának gyötrelmeket? Hiszitek-e, hogy általuk valósgos pokollá lesz a föld számotokra?“

Némely kifejezés igen hiven tárja elénk bizonyos szenvedélyek hatását. Azt mondják: majd szétpukkad a gögtől; öli az irigység; eszi a méreg vagy a féltékenység; szinte zsirjába ful. Nagyon is hü képek ezek. A féltékenységnek néha nincs is határozott tárgya. Vannak olyan emberek, kik már természetüknél fogva féltékenyek mindenkre, aki följük emelkedik, vagyis aki a köznapiasságból kiválik. Különös okra nincs is szükségük az ilyen féltékenyeknek; elég az, hogy elérhetetleneknek látnak másokat, mert elhomályosítólag hat rájuk mindenki, aki a mindennapi fölé emelkedik. Ha a társadalom többségét alkotnák az ily féltékenyek, mindenkit visszarántanának a saját színvonalukra. A közepességgel szokott együtt járnai ez a féltékenység.

Az embert gyakran esupán az teszi boldogtalaná, hogy tulságosan fontosaknak tartja a földi dolgokat. A hiúság, diésvágy és a ki nem elégitett birni vágyás okozzák boldogtalanását. Ha kiemelkedik az anyagi életre szorító körből és gondolatait felfelé, a jövendo sorsát képező végtelenségre irányítja, akkor kicsinysekké lesznek előtte az emberiség viszontagságai, mint a gyermeknek afölött való bänkódása, hogy elveszett a játéka, mely legfőbb boldogságát képezte.

Aki csak gögjenek és durva izlésének kielégítésében látja üdvét, az boldogtalan, ha valamit el nem érhet. Aki ellenben semmi fölösleges után nem vágyik, az boldog annyival, amennyit más csak kevésnek tart.

A müvelt emberről beszélünk itt, mivel a vad embernek sokkal korlátoltabbak lévén a szükségletei, nem ugyanoly dolgok után vágyódik, mint a müvelt, és nem is ugyanaz aggasztja őt, mint a müveltet. Egészen más szemmel néz a vad ember mindent. Müvelt állapotában az ember okoskodik és elemezi boldogtalanását. Épen azért súlyosabb az reá nézve, csakhogy módjában van meghányi-vetni és elemezni mindazt is, ami vigaszt nyújthat neki. Vigaszát két forrásból meritheti, t. i. abból a keresztényi érzésből, mely szebb jövöt enged remélnie és a spiritizmusból, mely bizonyossá teszi előtte a remélt jövö életet.

Szeretett személyek elvesztése.

928. Nem jogosult-e fájdmunk, amit szereteteink elvesztése okoz nekünk: s nem annyival is inkább az, mivel pótolhatatlan és akarunktól nem függ?

„Ilyen bánat egyaránt vár gazdagra és szegényre. Megpróbáltatás vagy vezeklés ez és közös sorsunk. Vigasztalástokra szolgál azonban, hogy érintkezhetek elköltözött barátaitokkal a már ismert módokon, míg majd más közvetlenebb és érzeikeitekhez közelebb fekvő mód felett nem rendelkeztek.“

929. Mit tartunk azok véleményéről, kik szentségtelenítést látnak a siron tulról szerzett közleményekben?

„Szentségtelennek nem lehet eljárásokat nevezni, ha magatokba szállva, tisztelettel s illendőképen történt a közlekedés. Bizonyítja ezt az is, hogy a titeket szerető szellemek készséggel és örömmel jelentkeznek. Örülnek, hogy megemlékeztek róluk és hogy elbeszélgethetnek veletek. Ha könnyelműen tennétek ezt, akkor volna csak szentségtelen.“

Édes vigasztalás az a tudat, hogy érintkezhetünk a szellemekkel, mert módot nyújt, hogy előttünk elköltözött szülőinkkel és barátainkkal beszélhessünk. Amidőn vágyunk utánuk, csak közelebb hozzuk magunkhoz. Mellettünk tartózkodnak, hallanak bennünket és felelnek kérdéseinkre. Mondhatjuk, nem váltunk el egymástól. Jó tanácsaikkal támogatnak bennünket és éreztetik velünk szeretetüket, valamint megelégedésüket afelett, hogy gondolunk reájuk. Nekünk pedig elégtételt, hogy őket boldogoknak tudjuk és hogy tőlük maguktól hallhatunk egyet-mást újabb életükről, továbbá, hogy velük való találkozásunk így bizonyossá vált előttünk.

930. Hogyan hat az elköltözöttre az őt túlélőknek vigasztalhatatlan fájdalma?

„Szerettei megemlékezése és hiányának fájjalása jól esik neki; de kinos hatással van reá a szünni nem akaró oktalan bánkódás, mert a tulságos bánkódásból azt látja, hogy az illető nem hisz a jövő életben, nem

bizik Istenben és ez annyira megakadályozza haladásában, hogy talán nem is fognak találkozhatni a másvilágon.“

Boldogabb levén a szellem a másvilágon mint a földön, annyit tesz bankódnunk érte, mint sajnálnunk tőle boldogságát. Vegyünk például két jó barátot, kik fogságba estek és ugyanegy tömlőben ülnek, várva biztos szabadulásuk napját. Ha esetleg egyiket hamarabb bocsátják ki, mint a másikat, szép volna-e az ott maradt részéről, ha haragudnék, hogy társa előbb szabadult ki, mint ő? Nem volna-e nagyobb az önzése barátja iránt való szereteténél, ha azt kívánná, hogy mindaddig osztozzék vele rabságban és szenvedésekben, míg csak rá is nem kerül a szabadulás sora? Ugyanigy áll a dolog két egymást szerető földi lényvel. Aki előbb hagyja el a földet, az lett először szabaddá, és társának örvendeznie kellene szabadulása alkalmából s türelemmel várnia, míg reá kerül a sor.

Más erre vonatkozó hasonlatot is mondhatunk. Van jó barátotok, ki veletek együtt él, de igen kinos állapotban. Egészsége, vagy más előnye kívánja, hogy külföldre utazzék, mert így rendbejön mindezzel. Ideiglenesen tehát nem lesz mellettetek, de folyton leveleztek, és így csak testileg vagytok távol egymástól. Képesek volnátok haragudni azért, hogy a saját java távozni kényszerítette?

Fájdmunk egyik legjogosultabb nyilvánulása alkalmával tehát nagy vigasztalást nyújt nekünk a szellemek tana, mely olyan meggyőzően bizonyítja jövő életünket és azt, hogy elköltözött kedveseink körülöttünk tartózkodhatnak, kiterjeszhetik reánk szeretetüket és gondoskodásukat azáltal is, hogy még a velük való beszélgetés lehetőségét is megmutatják nekünk. A spiritizmus által megszüntünk egyedül állani és elhagyottaknak lenni, mert a minden földi lénytől elkülönített ember körében is mindig vannak vele társalogni hajlandó szellemi jóbarátok.

Türemlenkedünk éltünk viszontagságai közepette, kiállhatatlanoknak tartjuk és nem vagyunk hajlandók elhinni, hogy kértük azokat. Pedig ha bátran

viseljük el és képesek vagyunk elhallgattatni zugoló-dásainkat: akkor örömről telhetik önmagunkban, mikor már elhagytuk földi börtönünket, amint örül a felgyógyult beteg, hogy elszántan vetette alá magát a fájdalmas kezelésnek.

Csalódások. Hálátlanság.

931. Nem fájdalmasak-e a jószívű emberre nézve azok a csalódások, melyeket a hálátlanság s a baráti kötelék törékenysége okoznak?

„Igen, fájdalmas mindez; de azt mondjuk: szánjátok a hálátlanokat s a hűtlen barátokat, mert szerencsétlenebbek, mint ti vagytok. A hálátlanság az önzés gyermeke; és az önző később ép olyan érzéketlen szívekre fog akadni, amily érzéketlen ő volt. Azokra gondoljatok mindenkor, kik sokkal több jót tettek, mint ti és többet is érnek nálatok, mégis hálátlansággal jutalmazták őket. Gondoljátok meg, hogy magát Jézust is kigunyolták és megvetették már életében és úgy bántak vele, mint valami csaló gazemberrel; és ne csodálkozzatok, ha hasonló bánásmódban részesültök. Az a jó, amit tettetek, legyen jutalmatok e világon. Azzal ne törődjete, mit szól hozzá az, akinek része volt benne. A hálátlanság próbára tesz, vajjon kitartóan jót cselekesztek-e? Számba jön az a ti javatokra, míg azoknak, akik benneteket félreismernek, annál nagyobb lesz a büntetésük, minél nagyobb volt a hálátlanságuk.“

932. Nem arra való-e a hálátlanság által okozott csalódások, hogy megkeményítsék és érzéketlenné tegyék az ember szívét?

„Az nem volna helyes, mert tudod, hogy a jószívű embert mindenkor boldoggá teszi a jó, amit véghezvitt. Tudja, hogy bár e földön nem emlékeznek reá, majd eszükbe jut az illetőknek a másvilágon, és akkor szégyenérzet és lelkifurdalás fogja bántani a hálátlanokat.“

Nem teszi-e őt ez elkeseredetté s nem ébreszti-e benne azt a gondolatot, hogy jobb volna kevésbé érzékennyek lennie?

„Ha az önző boldogságát inkább óhajtja, akkor igen; de szomorú boldogság az! Tudja inkább meg, hogy hálátlan barátai, kik elfordultak tőle, nem méltók barátságára, és hogyha csalódott bennük, nincs miért sajnálnia őket. Majd talál később olyanokat, kik jobban megértik őt. Szánjátok azokat, akik meg nem érdemlett rossz bánásmódban részesítenek titeket, mert szomorúságukra visszakapják ugyanazt. Szívetekre azonban ne vegyétek a megbántást, mivel csakis ez által emelkedhettek bántalmazóitok fölé.“

A természet beléoltotta az emberbe annak szükségét, hogy szeressen és szerettesse. A legnagyobb öröme egyike, mit a földön élvezhet az, ha vele rokonszenvező szívekkel találkozhatik. Ez némiképp megízlelheti vele azt a boldogságot, ami a tökéletes szellemek otthonában vár reá, hol csakis szeretet és jóakarát uralkodik. Oly élvezet ez, amiben az önzőnek része nem lehet.

Ellenszenves egyesülések.

933. Hogyan van az, hogy noha a hasonló érzésű szellemek igyekeznek egymással egyesülni, a testetöltött szellemek között mégis gyakran előfordul, hogy az egyesült két fél közül csak az egyik érez rokonszenvet a másik iránt, s hogy a legőszintébb szeretetet is közönnyel vagy épen idegenkedéssel veszi a másik? Hogyan lehet továbbá, hogy két egymáshoz erősen ragaszkodó lény szeretete ellenszenvvé, vagy épen gyűlöletté változzék?

„Még mindig nem érted, hogy az csak muló büntetés. Azonkívül nagyon sokan azt hiszik, hogy halálosan szerelmesek valakibe, mert csupán a látszattól ítélnék; de mihelyt kénytelenek vele együtt élni, belátják, hogy az csak érzéki hajlam volt. Nem elég elragadtatva lennetek valakitől, mert tetszik nektek és mert azt hiszitek, hogy jó tulajdonságokkal bír. Csak akkor ismerhetitek és becsülhetitek meg kellőképpen egymást, ha együtt éltek. Hányszor kelnek egybe olyanok, akikről azt hiszitek, sohasem fog rokonszenv fej-

lődni közöttük; és miután jól megismerték és tanulmányozták egymást, a becsülésből gyöngéd és maradandó szeretet fakadt. Nem szabad elfelednetek, hogy nem a test, hanem a szellem az, aki szeret; és hogy a szellem akkor ismeri fel a valóságot, amikor az anyag lidércfénye eloszlott.“

„Kétféle szeretet van, t. i. egyik a testre és másik a lélekre irányul. Ti pedig gyakran ösztetevészítetek e kettőt. Ha tiszta rokonszenvből szeret a lélek, akkor tartós a szeretete; ellenben a test szeretete mulandó. Innen van az, hogy fölocsudva oly gyakran meggyűlölnek egymást azok, kik azt hitték, hogy örökké tartó szeretet fűzi egymáshoz őket.“

934. Nem bánat forrása-e az is, ha a sors által egymáshoz kötött két lény között hiányzik a rokonszenv? Nem annál keserűbb-e a bánat, mivel egész életüket megmérgezi?

„Valóban nagyon keserű az ilyen bánat; de ama szerencsétlenségek egyike, melyeket legtöbbször magatok okoztok. Elsősorban hibásak a törvényeitek, mert azt hiszed talán, hogy Isten kötelez azzal együtt maradni, aki kellemetlen neked? Továbbá gyakran gőgötök és dicsvágyatokat igyekeztek kielégíteni az ily egyesülések által, nem a kölcsönös szeretet után törekedtek. Így tehát előítéleteitek következményét kell elviselnetek.“

Nincs-e majdnem minden ilyen esetnek ártatlan áldozata?

„Igen, és számára szigorú vezeklés ez; de a felelősség azokat terheli, akik okozták. Ha az igazság sugara behatolt a megpróbált ember lelkébe, akkor vigaszt merit a jövő életbe vetett hitéből. Különben pedig az ilyen önmagatoktól származó szerencsétlenségek oly mértékben fognak elenyészni, amily mértékben gyengülni fognak előítéleteitek.“

A halál sejtelme.

935. Sok embert megijeszt a halál gondolata. Honnan van ez a félelem, ha előtte áll a jövő?

„Helytelen ez a félelem, de hogyan akarhatod, hogy ne féljen? Hiszen kora gyermekségétől fogva arról igyekeztek meggyőzni az embert, hogy van pokol és paradicsom. Továbbá arról, hogy sokkal valószínűbb, hogy a pokolba, mint hogy a mennybe jut, mert ami természetében rejlik, az halálos bűne a léleknek. Mikor azután felnő és képes valamennyire itélni, elveti ezt és istentagadó vagy materialista lesz. Így jut odáig, hogy azt hiszi, mikép a földi életen kívül semmi más sincsen. Akik pedig hivek maradtak gyermekkori hitükhöz, irtóznak attól az öröktűztől, melyben majd égniök kell anélkül, hogy elpusztulhának.“

„Az igaz ember cseppet sem fél a haláltól, mert hite biztosítja arról, hogy van a földön túl is élet. Reménysége jobb életet tár eléje a jövőben. A felebaráti szeretet pedig, melyet a földön gyakorolt, arról biztosítja őt, hogy abban a világban, ahová innen költözni fog, nem fog senkivel sem találkozni, kinek tekintetétől félnie kellene.“ (730.)

Az érzéki embernek, ki inkább testi, mint szellemi életet él a földön, bánata és öröme is anyagi. Boldogsága muló vágyainak kielégítésében áll. Lelkét folyton az élet viszontagságai foglalkoztatják és bántják, tehát örökös az aggodalma s a gyötrelme. A haláltól fél, mert kételkedik jövőjében, és mert a földön kell hagynia minden szép reményét, valamint mindent, amit szeretett.

Az erkölcsi embernek, ki a szenvedélyek által teremtett mesterkelt igények fölé emelkedett, már a földön is az anyagi ember előtt ismeretlen örömei vannak. Vágyainak mérséklése nyugodttá és komollyá teszi szellemét. Mivel pedig őt a jó teszi boldoggá, amit véghezvisz: nincs számára csalódás, sőt a kellemetlenségek is úgy léperegnek lelkéről, hogy semmi fájdalmas nyomuk sem marad.

936. Nem akadnak-e emberek, akik ezeket a földi boldogságra vonatkozó tanácsokat nagyon elesépelteknek fogják tartani? Nem elkopott közhelyeket, megdöntött igazságokat látnak-e ők bennök; és nem mond-

ják-e, hogy elvégre is abban áll a boldogság titka, ha képesek vagyunk elviselni boldogtalanságunkat?

„Vannak, még pedig sokan, kik ezt fogják mondani; csakhogy azokkal ugy áll a dolog, mint némely beteggel, kinek az orvos előírta, hogy mihez tartsa magát, de az gyógykezelés nélkül akarna meggyógyulni és szüntelenül elégedetlenkedik.“

Életuntság. Öngyilkosság.

937. Honnan van az, hogy némelyek minden elfogadható ok nélkül megunják az életet?

„A tétlenség, hitetlenség, vagy gyakran a telhetlenség hatása ez.“

„Aki tehetségeit hasznos célra fordítja és természetes képességeihez mértén foglalatoskodik: annak nem meddő a munkája, és gyorsan telik az élete. A viszontagságokat annál türelmesebben és elszántabban viseli, mivel reá várakozó biztosabb és maradandóbb boldogságáért teszi.“

938. Van-e az embernek joga arra, hogy a saját életével rendelkezék?

„Nincs. Egyedül Istennek van meg ez a joga. Aki szabadakaratból öngyilkossá lesz, az áthágja Isten törvényét.“

Nem mindenkor történik-e szabadakaratból az öngyilkosság?

„Az örült nem tudja, mit tesz, mikor kioltja életét.“

939. Mit tartsunk az életuntságból elkövetett öngyilkosságról?

„Oktalan, aki ilyet tesz! Miért nem dolgozott? Nem vált volna terhére az élet.“

940. Mit tartsunk arról, ha valaki az élet nyomorától és csalódásaitól akar menekülni öngyilkosság útján?

„Szegény szellem az ilyen, kinek nincs elég bátorsága az élet szenvedéseit elviselni. Isten azokon segít, akik szenvednek, nem azokon, kiknek ahhoz sem erejük, sem bátorságuk nincsen. Az élet gyötrelmei meg-

próbáltatások, vagy vezeklések és boldog, aki zúgolódás nélkül türi el mindazt, mert elveszi érte jutalmát. Jaj pedig azoknak, akik az ugynevezett istentelen véletlentől vagy szerencsétől várják boldogulásukat! Egy-egy pillanatra kedvezhet nekik az, amit ők véletlennek vagy szerencsének neveznek, de csak azért, hogy később annál kegyetlenebbül éreztesse velük e szavak értéktelenségét.“

Érzik-e majd következményét tettüknek, akik a szerencsétlent az öngyilkosságba kergették?

„Oh, a boldogtalanok! Époly felelősek ezért, mintha gyilkoltak volna.“

941. Öngyilkosnak tekinthetjük-e azt, aki szükséggel küzdve, kétségbeesésében adja át magát a halálnak?

„Öngyilkos az is, de elnézésre számíthat, mert sokkal bűnösebbek, akik nyomorát okozták, vagy akik meggátolhatták volna halálát. Ne gondold azonban, hogy teljes fölmentést nyerhet, ha határozott és kitartó nem volt s ha minden képességét össze nem szedte, hogy kiszabaduljon e bűn utvesztőjéből. Jaj pedig neki főképen, ha gögből eredt a kétségbeesése. Azt akarom ezzel mondani, hogy jaj, ha az illető azok közül való, kiknek értelmét a gög homályosította el, akik pirulnának, ha kezük munkájával kellene magukat fenntartaniok, és akik készek inkább éhenhalni, semhogy társadalmi állásukból alább szálljanak. Nincs-e százszorta több nagyság és méltóság abban, ha küzd valaki a kedvezőtlen körülmények ellen és szembezáll a könnyelmű és önző világ itéletével? Hisz az csak azok iránt van jóindulattal, kiknek semmiben sincsen fogyasztásuk. Csak legyen egyszer szükségetek reá, azonnal hátat fordít nektek. Ostobaság a világ nagyrebesülésének áldozni fel egész életeteket, mert az azt számba sem veszi.“

942. Époly kárhóztatandó-e a rossz cselekedet miatt való szégyenből véghezvitt öngyilkosság, mint az, amit a kétségbeesés okozott?

„Az öngyilkosság a hibát el nem törli, sőt épen ellenkezőleg, kettőt csinál egyből. Ha volt bátorsága valakinek hibát elkövetni, legyen arra is bátorsága,

hogy viselje következményeit. Isten ítél, és szigorúsága néha az okok szerint enyhülhet.“

943. Menthető-e az öngyilkosság akkor, ha az a célja, hogy az illető szegylene gyermekeire vagy családjára ki ne terjedjen?

„Nem jól teszi, aki így cselekszik; de mivel ő jónak hiszi. Isten betudja neki, mivel ez vállalt vezeklése. Szándéka kisebbíti ugyan hibáját, de azért mégis csak hibázott. Vessetek véget a társadalom visszaéléseinek és előítéleteiteknek, akkor meg fognak szünni az öngyilkosságok.“

„Aki azért oltja ki életét, hogy valamely elkövetett rossz tetteért szegyen ne érhesse, az többre tartja az emberek becülését Istennél, mert hibáinak a földön való jóvátevéésre szolgál minden lehetőségétől megfosztja magát és vétkeivel terhelten indul el a szellemvilágba. Isten gyakran kevésbé kérlelhetlen, mint az emberek, mert megbocsát annak, aki igaz megbánást érez és alkalmat ad bűneinek jóvátételére. Az öngyilkosság semmit sem tesz jóvá.“

944. Mit tartsunk arról, ha valaki életét azért dobja el, hogy hamarabb jusson jobb életbe?

„Ez is bolondság. Legyen jó az ember, úgy bizonyosabban jut jobb élethez. Így csak önmagát hátráltatja, sőt kérni fogja, hogy újra visszajöhessen befejezni oktanul felbeszakított életét. Hibával, bárminő legyen is az, nem lehet megnyitni a választottak szentélyét.“

945. Nem lehet-e néha érdem az, ha valaki feláldozza életét azért, hogy mást megmentsen a haláltól, vagy hogy felebarátainak hasznot tegyen általa?

„Ez fenséges tett, ha megfelelő érzés indítja. Az ilyen önkéntes kimulás nem öngyilkosság. A fölösleges áldozatot azonban tiltja Isten és nem örülhet neki, ha gőg szennyezi be. Csak úgy érdem az önfeláldozás, ha érdek nélkül történik. Néha azonban valami mellékgondolattal teszik, és az csökkenté értékét Isten előtt.“

Minden boldogságunk rovására hozott áldozat csakis érdemszámba jön Isten előtt, mert a felebaráti szeretet törvényét töltjük be általa. Mivel az élet az a

földi javunk, mely legfőbbnek tetszik, és amihez mindenekfölött ragaszkodunk: nem követ el merényletet, aki életét felebarátai javáért adja oda, hanem áldozatot hoz. Mégis, mielőtt ezt tenné, meg kell gondolnia, nem volna-e hasznosabb dolog élnie, mint meghalnia?

946. Öngyilkosságot követ-e el az, ki oly szenvedélyének az áldozata, melynek ellenállani már nem képes, mivel a szokás már testi szükségletévé tette?

„Erkölcsi öngyilkosság ez. Nem látjátok-e be, hogy ilyenkor kétszeres a bűne az embernek? Hiányzik a bátorsága, állatias és amellettsz megfélemedezik Istentől.“

Melyik bűnösebb, ez-e, vagy aki kétségbeesésből lesz öngyilkossá?

„Az ilyen bűnösebb, mert ráér megfontolni tettét. Aki a pillanat hatása alatt lesz öngyilkossá, annak megtévelyedése közel áll az örülethez. A másik sokkal keservesebben fog bűnhődni tetteért, mivel annak árnyában nőnek a szenvedések, amennyire tudtuk, hogy cselekedetünk bűnös volt.“

947. Bűn-e az, ha valaki önként választott halállal némiképp megrövidíti szenvedését, ha elkerülhetetlenül irtózatoss halállal kellett volna kimulnia?

„Mindenkor bűnös az ember, ha nem várja be azt az időt, mit Isten szabott ki neki. Olyan nagyon bizonyos lehet-e valaki abban, hogy elérkezett az ideje, ha mindjárt a látszat így mutatja is? Nem részesülhet-e még az utolsó pillanatban is nem remélt segélyben?“

Értjük azt, hogy rendes körülmények között kárhoytatandó az öngyilkosság; de itt oly esetre gondolkunk, melyben elkerülhetetlen a halál és csak néhány pillanattal rövidíti meg életét az öngyilkos.

„Még akkor is bűnös, mert hiányzik a megadása és Isten akarata előtt nem tud meghajolni.“

Mi a következménye ilyen esetben az öngyilkosságnak?

„A halál súlyosságához mért s a körülményeknek megfelelő vezeklés, mint mindenkor.“

948. Kárhoytatandó-e valamely oktalanság, mely veszélyezteteti az életet?

„Ha nincs szándéka valakinek rosszat tenni, vagy

nem tudja határozottan, hogy rossz, amit cselekszik, akkor nem bűnös.“

949. Öngyilkosoknak tekinthetők-e azok a keleti asszonyok, kik férjük holttestével együtt megégettetik magukat és bűnhődnek-e ezért?

„Azok előítéletnek engedelmességeknek, még pedig gyakran sokkal inkább kényszerből, mint saját akaratuknál fogva. Kötelességet vélnek teljesíteni, ami egészen más jellegű, mint az öngyilkosság. Őket menti az, hogy tudatlanok, többnyire semmi erkölcsi érzékük nincsen. Ezek az ostoba és vad szokások a művelődés során el fognak enyészni.“

950. Elérik-e céljukat azok, kik nem birván elviselni valamely szeretett lény halálát, abban a reményben vetnek véget életüknek, hogy majd találkoznak vele?

„Épen az ellenkezőt érik el azáltal, mert ahelyett, hogy találkozhatnak vele, hosszabb időre távol maradnak tőle. Isten csak nem jutalmazhatja meg a gyávaságot, sem az ő gondviselésében való kételkedést! Sokkal nagyobb fájdalommal fizetik meg ezt a pillanatnyi örjögésüket, mint amelyeket megrövidíteni igyekeztek. Azt sem érik meg, hogy kárpótlásul a reménylett megnyugvásban részesüljenek.“ (434. stb.)

951. Milyen következményei vannak általában az öngyilkosságnak a szellem állapotát illetőleg?

„Nagyon különbözök. Külön meghatározott fájdalom nem fűződik hozzá és minden esetet előidéző okokhoz viszonylanak. Egyetlen elkerülhetetlen következménye az öngyilkosságnak a csalódás. Elvégre is nem mindenkire egyenlő sors vár. A körülményektől függ minden egyesnek a jövője. Némelyek azonnal, mások meg újabb földi életben vezeklik le bűnüket, mely a félbeszakítottnál sokkal rosszabb.“

Megfigyeléseink valóban azt mutatják, hogy nem minden öngyilkosságnak van egyenlő következménye. Némelyike ugyanolyan, mint minden más erőszakos halálé, vagyis hirtelen megszakított életé. Először is sokkal tovább tart és erősebb az összeköttetés a szellem és a test között ily esetekben, mint a természetes halál után; mert ilyenkor többnyire még a legjobb ere-

jében volt az életszalag abban a pillanatban, mikor széjjeltépték. A természetes halál alkalmával pedig fokozatosan gyengül a kötelék és gyakran már el is oldódik, mikor még teljesen meg sem szűnt az élet. E tényállás következménye az, hogy az erőszakos halál után sokáig nem tud eligazodni a szellem és azt képzeli, hogy még mindig a testben él. (155. és 165.) A szellem és test közt még sokáig fennálló rokonságból kifolyólag némely öngyilkos szellemére visszahat a test állapotára és a szellem akarata ellenére átérzi a test feloszlásának hatását. Aggodalom és borzadály tölti el őt ilyenkor. Ez az állapot pedig oly hosszú ideig is eltarthat, amily hosszúnak kellett volna félbeszakított életének lennie. Ez nem fordul ugyan mindig elő, de bátorsága hiányától egyik esetben sem szabadul meg az öngyilkos szelleme és előbb-utóbb levezekli bűnét valamely módon.

Innen van tehát, hogy némely szellem boldogtalanul leélt földi élete után azt mondja magáról, hogy az utolsó életét megelőző éltében öngyilkos volt s azért választott vezeklésül ily keserves életet, hogy nagyobb megadást tanúsíthasson a megpróbáltatásokkal szemben. Némelyek oly szoros kapcsolatban vannak az anyaggal, hogy hiába erőlködnek, tőle megszabadulva, jobb világba jutni. Nem is nyernek engedélyt erre. A legtöbb öngyilkos szelleme bánja, hogy hiábavaló dolgot művelt, mivel az eredmény csupán csalódás volt.

A vallás, az erkölcs és minden böleselet kárhöz-tatja az öngyilkosságot, mint a természet törvényével ellenkező cselekményt. Elvként állítja fel, hogy nem áll jogunkban önként megrövidíteni életünket. Miért nincs jogunk ehhez? Miért nem szabad véget vetnünk szenvedéseinknek? A spiritizmus feladata, hogy az elesettek példájával bizonyítsa be nekünk, hogy nem csupán azért hibázik az öngyilkos, mivel az erkölcsi törvényt sérti meg, — ami némely ember előtt vajmi keveset nyom a latban, — hanem mivel egyszersmind oktalan tettet visz végbe, melyből épen semmi haszna nincsen, kára azonban van. A spiritizmus nem elméletek útján tanít meg bennünket erre, hanem a tényeket állítja szemünk elé.